

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas No.:1964/12

Karar No.:1964/47

Karar tarihi:9/6/1964

Resmi Gazete tarih/sayı:21.9.1964/11812

İtirazda bulunan : Ilgaz Sulh Ceza Mahkemesi.

İtirazın konusu : "Bazı orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair" 7132 sayılı kanunun I inci maddesinin "Bu madde hükmünün tatbiki, suça 15/8/1956 ilâ 1/5/1958 tarihleri arasında el konulmuş olması şartına bağlıdır." hükmünü kapsayan beşinci fıkrasının Anayasa'nın özüne ve 12., 33/1. ve 33/4. maddelerine aykırı olduğu iddiası ile iptali istenilmiştir.

OLAY :

Sanığın 2.234 metre küp ve yaklaşık olarak 3 yıllık köknarı kaçak olarak bulundurduğu yolunda orman idaresi yetkililerince 4/6/1958 gününde düzenlenen tutanağa dayanılarak C. Savcılığınca 11/8/1958 günlü iddianame ile Ilgaz Sulh Ceza Mahkemesine 6831 sayılı kanunun 108 inci maddesine aykırı hareketinden ötürü kamu dâvası açılmıştır.

Mahkeme 23/3/1964 günlü kararı ile 7132 sayılı Af Kanununun I inci maddesinin "Bu madde hükmünün tatbiki, suça 15/8/1956 ilâ 1/5/ 1958 tarihleri arasında el konulmuş olması şartına bağlıdır", şeklindeki Beşinci fıkrasının, bakmakta olduğu dâvada uygulaması gerektiğini ve bu hükmün Anayasaya aykırı olduğu kanısına vardığını belirterek Anayasanın 151 inci maddesi gereğince dâvayı geri bırakmış ve sözü geçen fıkranın iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

İlk inceleme : Anayasa Mahkemesi içtüzüğünün 15 inci maddesi gereğince 3/4/1964 gününde yapılan ilk incelemede dosyada bir eksiklik bulunmadığı anlaşıldığından işin esasının incelenmesine karar verilmiş olmakla Ilgaz Sulh Ceza Mahkemesinin 23/3/1964 günlü kararı ve ekleri, iptali istenen kanun hükmü ile gerekçeleri, hazırlanan rapor ve Anayasa'nın konu ile ilgili hükümleri okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü :

İtiraz konusu olan kanun hükmü :

İtiraz konusu olan fıkrayı kapsayan 7132 sayılı "Bazı orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair" Kanunun I inci maddesi şöyledir :

"15/8/1956 tarihinden 1/5/1958 tarihine kadar işlenmiş olan, 3116 sayılı kanunun 122, 123 ve 124., aynı kanunun 5653 sayılı kanunla muaddel 114 üncü ve 6831 sayılı kanunun 19., 74., 109. ve 110 uncu maddelerinde yazılı suçlarla mevzuu 20 kentali geçmeyen (20 dahil) odun, 10 kentali geçmeyen (10 dahil) kömür 5 metre mikabı geçmeyen (5 dahil) gayrimenkul ve 3 metre mikabı geçmeyen (3 dahil) mamul ve yarı mamul emvale müteallik orman suçlarından dolayı takibat yapılmaz ve verilen cezalar infaz olunmaz.

Yukarıki fıkra hükmünün tatbikinde mamul emvalden maksat, şerit, katra, daire destere ve hızarla imal edilen 8 ilâ 96 milimetre kalınlığında olan orman emvali ile el bıçkısı ile biçilmiş olup da 5 santimetreden aşağı kalınlıkta bulunan muhelif boy ve genişlikteki orman emvalidir.

Esas No.:1964/12
Karar No.:1964/47

Yarı mamul emvalden maksat ise; mamul emval dışında kalan şerit, katrağ, daire destere, hızarla veya balta, bıçkı, destere gibi vasıta ve aletlerle işlenmiş muhtelif boy genişlik ve kalınlıkta kereste, yırtma, kapak, pedavra, hartama gibi emvaldir.

Mamul ve yarı mamul emval dışındaki orman emvali de gayrimamul emvaldir.

Bu madde hükmünün tatbiki, suçta 15/8/1956 ilâ 1/5/1958 tarihleri arasında elkonulmuş olması şartına bağlıdır.

Bu maddenin şümülüne giren suçlara müteallik dâvaların, orman idaresinin şahsi haklarına da şâmil olmak üzere sukutuna ve zaptolunan orman emvali ile suçta kullanılan aletlerin, kamyon gibi motorlu nakil vasıtaları hariç, diğer nakil vasıtalarının veya satılmış ise bunların bedellerinin maznuna iadesine mahkemece, henüz hukuku âmme dâvası açılmamış olan işlerde takipsizlik kararı ile birlikte Cumhuriyet Müddeiumumiliğince karar verilir".

Bu maddeye ve dolayısıyla itiraz konusu beşinci fıkraya ait Hükümet gerekçesinde "6831 sayılı kanunun 5 inci muvakkat maddesiyle 1 Mart 1954 tarihinden 15/8/1956 tarihine kadar işlenen bazı orman suçları affa tabi tutulmuştur. Bu affın müntehası ile 6831 sayılı kanunun mer'iyet tarihine kadar geçen kısa fasıla ve onu takip eden aylarda vukubulan ihtilâfların bir intikal devresi ad ve kabul edilerek bu zaman zarfında ve umumiyetle ihtiyaç saikası ile işlenen suçların bir kere daha affın şümülü içine alınması suretiyle bundan sonraki tatbikata büyük yekûn tutan ihtilaflar bertaraf edilerek, devam olunması yerinde ve faydalı görülmüştür.

Müddet bakımından 15/8/1956 tarihinden 1/11/1957 tarihine kadar işlenen suçlar nazara alınmıştır. Orman suçlarının affı konusunda 15/7/1957 tarihinde mer'iyete giren 6831 sayılı kanunun ve 8/9/1956 tarihinde mer'iyete giren 6831 sayılı Orman Kanununun muvakkat 5 inci maddesi hükümlerinin tatbikatı da nazara alınarak bazı haksız ve yersiz talep ve iddialara ve binnetice ihtilâflara mahal bırakılmaması için madde hükmünün müddet bakımından tatbiki ancak yukarıda zikrolunan tarihler arasında, suçta elkonulmuş olması şartına muallâk tutulmuş ve bu hususu teminen 1 inci maddenin beşinci fıkrası vazedilmiştir.

Filhakika bu vadide evvelce cari tatbikatta bilfarz müddet noktasından münteha teşkil eden tarihten çok sonra işlenen suçların münteha tarihinden evvel işlenmiş olduğu iddia ve talepleriyle affın şümülü içine alınması istenmiş ve bu yüzden tevali eden niza ve ihtilâflar ve çeşitli içtihatlar vücut bulmuştur" denerek affın başlangıç ve sonuç günleri ile beşinci fıkranın konulması sebepleri açıklanmış bulunmaktadır. Ziraat Encümenince Hükümet Tasarısında mamul ve yarı mamul envai ayırımının kaldırıldığı ve Adliye Encümeni tarafından da affın sonuç gününün 1/5/1958 olarak değiştirildiği anlaşılmaktadır.

İşin esasına gelince :

İtirazda bulunan mahkeme gerekçesinin başında itiraz konusu fıkranın, fertlerin kanun önünde eşitliği ilkesini bozduğunu ve Anayasanın 12 inci maddesine aykırı bulunduğunu bildirmektedir. Anayasa'nın bu maddesinde "Herkes,dil, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz", denmektedir

Bu hükümlerden fertlerin, dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrılığı sebebiyle kanun önünde farklı muamele görmelerinin yasaklandığı açıkça anlaşılmaktadır. Halbuki sözü geçen fıkrada dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrılığı dolayısıyla fertlere ayrı muameleye uygulanması sonucunu veren bir hüküm yoktur. Bu fıkra, 7132 sayılı Af Kanununun 1 inci maddesinin uygulanması için suçlusu kim olursa olsun suçuna,

Esas No.:1964/12
Karar No.:1964/47

15/8/1956 ilâ 1/5/1958 tarihleri arasında elkonulmuş olması gerektiği şartını koymaktadır. Suçuna bu tarihler arasında elkonulmuş her suçlu hakkında Anayasa'nın 12 inci maddesinde gösterilen ayrımlar gözetilmeksizin 7132 sayılı kanunun 1 inci maddesi uygulanacak demektir. Fıkra herhangi bir kimseye imtiyaz da tanımadığından ortada Anayasa'nın 12 nci maddesine aykırı bir yön yoktur.

Mahkeme bundan sonra, aynı fıkrayı Anayasa'nın 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilinden dolayı cezalandırılmaz" ilkesine de aykırı görmektedir. Bu fıkra "Kanunsuz suç olamaz" esasını anlatmaktadır. 7132 sayılı Af Kanunu'nun 1 inci maddesi birinci fıkrasının kapsamına aldığı eylemleri suç sayan kanunları mutlak olarak yürürlükten kaldırmamış, ancak bu eylemlerden maddedeki koşullara uygun olanları atfetmiştir. Bu bakımdan koşullardan biri olan itiraz konusu fıkranın, "İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilin" cezalandırılması sonucunu doğuran bir hüküm sayılmasına yer yoktur. Bu sebeple de, bu hükmün yukarıda belirtilen Anayasa ilkesine aykırı bulunduğu düşünülemez.

Yine mahkeme itiraz konusu fıkranın Anayasa'nın 33 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına da aykırı bulunduğunu ileri sürmektedir. Bu fıkra "Kimse, kendisini veya kanunun gösterdiği yakınlarını suçlandırma sonucunu doğuracak beyanda bulunmağa veya bu yolda delil göstermeğe zorlanamaz" ilkesini koymuştur, itiraz konusu fıkra ise, 23/6/1958 gününde kabul edilmiş ve 2/7/1958 gününde de yürürlüğe girmiştir. Böylece fıkranın kabulü ve yürürlüğe girişi tarihlerinden sonra yapılacak (Elkoyma işleminin Af Kanunu'nun uygulanmasına etkisi bulunmamaktadır. Bu durumda anılan fıkranın, fertleri kendilerini veya kanunun gösterdiği yakınlarını suçlandırma sonucunu doğuracak beyanda bulunmağa veya bu yolda delil göstermeğe zorlayan bir hüküm niteliğinde olduğu kabul edilemez.

Mahkeme kanısına "Genel ve özel afların Devletin belli zamanlarda işlenmiş suçların cezalandırılmasında içtimaî fayda görmemesi sebebiyle bu fiillere ceza vermek yetkisinden geçici olarak vazgeçmiş sayılması demek olduğundan af kanunlarının mahiyet itibariyle daima belli zamanlarda işlenmiş suçları nazara aldıklarını yoksa belli zamanlarda elkonulmuş suçların affından bahsedilemeyeceği çünkü kamu düzenini ihlâl eden cihetin bir suçun işlenmesi olup Devletin bir suça evvel veya sonra elkoymuş olmasının affın şümülüne tesir edemeyeceği zira suçlara muhtelif tarihlerde elkonulması daha ziyade tesadüflerin bir neticesi olduğundan fertlerin temel hak ve hürriyetlerinin böyle tesadüflerin neticesine bağlı tutulamıyacağı, bunun hukuk devleti ilkesine ve Anayasa'mızın özüne aykırı düşeceği ve netice olarak fertlerde ve toplumda güven duygusunu sarsacağından Anayasa'nın kanun koyucuya böyle bir yetki tamyamıyacağı ve itiraz konusu fıkranın kanun koyucu tarafından kamu yararı düşüncesi ile kabul edilmiş olduğunun da söylenemeyeceği ve binaenaleyh bu fıkradaki elkoyma tarihlerini öngören hükmün hiçbir bakımdan müdafaası yapılamayacağı" yolundaki düşüncelerini de dayanak göstermektedir.

Anayasamızda fertlerin temel hak ve hürriyetleri arasında afdan yararlanma diye bir hak gösterilmiş değildir. Bu sebeple suçlular, affedilmelerini bir hak olarak isteyemezler. Anayasa'nın affa yetkili kıldığı merci affın kapsamını da belli etmeye yetkilidir. Yukarıdanberi Anayasa'ya aykırı bulunmadığı belirtilen itiraz konusu fıkra hükmü de bu merci tarafından sosyal yarar ve gereği açıklanarak kabul edilmiştir. Mahkemenin benimsediği düşünceler, bir Af Kanunu'nun kabulünde yasama organının takdirine ilişkin konular olup itiraz konusu fıkranın Anayasa'nın sözüne ve özüne aykırı bulunduğunu kabule yeterli nitelikte değildir.

Sonuç :

Yukarıda açıklanan sebeplerden ötürü itiraz konusu bazı orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının sukutuna dair 7132 sayılı kanunun 1 inci maddesinin

Esas No.:1964/12
Karar No.:1964/47

beşinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine 9/6/1964 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Vekili
Lütfi Akadlı

Üye
İ. Hakkı Ülkmen

Üye
Şemsettin Akçoğlu

Üye
İbrahim Senil

Üye
İhsan Keçecioğlu

Üye
A. Şeref Hocaoğlu

Üye
Salim Başol

Üye
Celâlettin Kuralmen

Üye
Hakkı Ketenoğlu

Üye
Fazıl Uluocak

Üye
Avni Givda

Üye
Ahmet Akar

Üye
Muhittin Gürün

Üye
Lûtfi Ömerbaş

Üye
Ekrem Tüzemen

MUHALEFET ŞERHİ

İtirazda bahis konusu olan suç, 7132 sayılı kanunun birinci maddesinde belli edilen tarihler arasında işlenmiş olmadığından affin kapsamına girmemektedir.

Anayasa'nın 151 inci ve 44 sayılı kanunun 27 inci maddelerinde mahkemelerin Anayasa Mahkemesine başvurabilmeleri bakmakta oldukları bir dâvaya uygulanacak bir kanun hükmünün mevcut olması şartına bağlanmıştır. Bir kanun hükmünün bir dâvaya uygulanması ise dâvanın o kanunda yazılı hükümler esas tutularak çözümlenmesi demektir. Olayda herne kadar islenen suçun 7132 sayılı kanunun kapsamına girip girmediğinin mahkemece incelenmesi gerekir ise de bu inceleme zorunluğu 7132 sayılı kanun hükmünün dâvaya uygulanması mahiyetini tazammun etmez. Zira hüküm bu kanuna göre verilecek değildir. Bu araştırma sadece dâvaya devam olunup olunmayacağı hususunun tâyinine yani 7132 sayılı kanunun dâvaya uygulanması gerekip gerekmiyeceğinin tesbitini matuftur.

Esas No.:1964/12
Karar No.:1964/47

Bu itibarla İlgaz Sulh Ceza Mahkemesi 7132 sayılı kanun hakkında mahkememize itirazda bulunmağa yetkili olmadığından dâvanın bu sebeple reddi gerekir.

Çoğunluk kararının bu kısmına muhalifim.

Üye

İ. Hakkı Ülkmen

MUHALEFET ŞERHİ

23/6/1958 tarihinde kabul edilip 2/7/1958 gününde yürürlüğe giren 7132 sayılı kanunun 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasında 15/8/1956 - 1/5/1958 tarihleri arasında işlenmiş olan bazı orman suçları hakkında takibat yapılamıyacağı ve verilen cezalarında infaz edilemeyeceği yazılıdır. Aynı maddenin 5 inci fıkrasında ise bu madde hükmünün uygulanmasının suça 15/8/1956 - 1/5/1958 tarihleri arasında el konulmuş olması şartına bağh olduğu açıklanmıştır. Hâdisede ise suça 1/5/1958 gününden sonra 4/6/1958 gününde el konulmuştur. Bunda herhangi bir uyuşmazlık yoktur. Böyle olduğuna göre de 7132 sayılı kanun hiçbir suretle sanık hakkında uygulanamaz. Bunda tereddüdü gerektiren herhangi bir durumun mevcudiyeti düşünülemez. Böyle olunca da Sulh Ceza Mahkemesi 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının 151 inci maddesiyle Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkındaki 22/4/ 1962 tarih ve 44 sayılı kanunun 27 nci maddesine dayanarak 7132 sayılı kanunun 1 inci maddesinin 5 inci fıkrasının Anayasaya aykırılığını ileri sürerek işin mahkememizce incelenmesini istemeğe yetkisi olamaz, itirazın bu yönden reddi gerekir. Çoğunluk kararına bu bakımdan muhalifiz.

9/6/1964

Üye

Şemsettin Akçoğlu

Üye

A. Şeref Hocoğlu

Üye

Ekrem Tüzemen

MUHALEFET ŞERHİ

İtiraz konusu 23/6/1958 günlü ve 7132 sayılı kanun 2/7/1958 gününde yürürlüğe girmiştir. Kanunun 1 inci maddesinin son fıkrasında henüz kamu dâvası açılmamış işlerde Cumhuriyet Savcısının takipsizlik kararı vereceği yazılıdır.

İlgaz Sulh Ceza Mahkemesinde bakılan Ali Çil dâvasında suç 8/6/1958 günlü tutanakla belirtilmiş ve Cumhuriyet Savcılığı 1958/194 esas, 1958/24 hazırlık ve 129 iddianame sayısı ile 11/8/1958 gününde yani 7132 sayılı kanun yürürlüğe girdikten sonra kamu dâvasını açmıştır. Eğer suç 7132 sayılı kanun kapsamına girseydi yukarıda işaret edilen hükme göre Cumhuriyet Savcısı doğrudan doğruya takipsizlik kararı verecekti.

Esas No.:1964/12
Karar No.:1964/47

Öte yandan duruşmada suçun tüm unsur ve şartlarıyla 7132 sayılı kanunun kapsamına girdiği, özellikle eyleme 15/8/1956 ve 1/5/1958 günleri arasında el konmuş olduğu ile sürülmüş de değildir.

Öyle ise 7132 sayılı kanun hiçbir bakımdan mahkemenin uygulayacağı bir kanun sayılamaz. Oysa Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sınının 151 inci maddesi mahkemelere ancak uygulayacakları kanun hükümleri için Anayasa Mahkemesine başvurma yetkisini tanımıştır. İtirazın, şu duruma göre, reddi gerekir. Kararın bu görüşe uymayan bölümüne muhalifim

Üye

Avni Givda